

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul Abonamentului :		Prețul inserțiunilor :	Correspondențele sînt a se adresa redacțiunei „FÓIA DIECESANĂ“; eră banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.
Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. — cr.		Pentru publicațiunilor oficióse, concurse, edictes etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin pînă la 150 cuvinte 3 fl., pînă la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.	
„ „ „ pe $\frac{1}{2}$ an . . . 2 „ 50 „			
„ România și străinătate pe an . . . 14 franci			
„ „ „ „ pe $\frac{1}{2}$ an 7 „			

Cununia în casa domnitoare.

Joii în 19/31. l. c. s'a serbat în Ischl cununia Alteților Lor, Archiducele Francisc Salvator și Archiducesa Maria Valeria. Din acest îmbucurătoriu incident Prea Sînția Sa Părintele Episcop diecesan, Nicolae Popea, în numita zi cu asistința cuvenită a celebrat doxologia pentru fericita căsătorie și îndelunga vieață a Alteților Lor.

La acest act solemn au asistat intră alții, autoritățile bisericesci și reprezentanții magistratului orașenesc în frunte cu dl primariu Ioan Nemoian.

Testamentul lui Athanasiu Balla.

„Mein Testament und letzter Wille.“

Im Nahmen des Almächtigen Gottes Vaters, Sohnes und Heiligen Geistes.

Testire ich, und verordne wie folgt: Nach meinem bestätigten Tode, die Summe Geld, von denen gewonnenen Processen, nämlich gegen Naum Dadány und Naum Moszka, respective gegen Baron Michael Horvath, seinen Neffen und associirten nach Abzug der Gerichtskosten, und der den beiden Rechts Freunden H. Carl von Keresztes und H. Frantz von Moravtsinszky versprochenen zehn procentigen Belohnungen für ihre Mühe: werden auf sicheren Hypothequen mit jährlichen Interessen gelegt, oder wird ein einträgliches Gut dafür gekauft.

Diese jährliche Interessen davon werden so benutzt, dass sie in vier gleiche Theile getheilt, wovon einen Theil das Debrecziner Reformirte Collegium, einen Theil das Reformirte Collegium zu Sáros-Patak, den dritten Theil das Evangelische Gymna-

sium zu Presburg bekommt, der vierte Theil aber wird zu den Zinsen von denen fünfzig Tausend Gulden Capitale, welches ich in lauter Stadt Wien B. Obligationen und Lotterie zu $2\frac{1}{2}$ und 2 jährliche Procenten laut Recipisse, und nach den hiebei befindlichen Briefen, dem Wechselhause und bekannten Handlungs-Compagnie von Johann Georg Schuller in Wien anvertraut, um mir die sichere Zinsen alle Jahr zu schicken geschlossen.

Beide Reformirte Collegia, nunt das Evangelische Gymnasium werden meine Verwandte oder meine Glaubens-Genossen, die dachin zum studieren kommen, aus Freundschaft gegen mich, nicht nur gütig aufnehmen und unterstützen, wenn sie es nöthig haben, sondern selbige auch so dirigiren und halten, damit sie ihre Absicht erreichen. In denen Collegiis so wohl als im Gymnasio, bekommt der Professor, der die Griechische Sprache unterrichtet, von denen Procenten Hundert Gulden Zulage.

Der virte Theil von denen Procenten nebst den anlern welche die fünfzig Tausend Gulden geben, werden für die Studierende von meinen Verwandten Kinder, oder wenn die fehlen andere Glaubens-Genossen die solche Hülfe benöthigt, verwendet. So geschehen zu Pesth 1814. d. 1 Xbris Athanasius Balla Rusischer Kaiserlicher Hof und Kanzlei Rathmann. manu propria ganz geschrieben. (L. S.)

Anno 1814. d. 1-ma Xbris in libera Regiaque Civitate Peschiensi, Illnus Dnus Athanasius Balla, Aulæ Russicæ Consiliarius coram me personaliter constitutus presentem Testamentariam dispositionem suam, mihi ea cum declaratione sua, vivae quoque vocis ministerio facta exhibuit, quod eandem legali solemnitate provideri medio mei velit, improcolari hunc solemnisationis actum desideret; ipsam vero hanc dispositionem cum reliquis suis actis sub sigillo ad archivum officii mei deponere cupiat; cujus justo petito delaturus, quemadmodum in signum legalis procuratae solemnitatis privatum sigillum meum prae-

sentibus apprimo, nominisque subscriptione Testamentum munio, ita praesentem actum improcollari facio; Acta vero Dni Testatoris fine conservationis ad archivum officii reponi curavi. Sig. ut supra Magister Iosephus Szilassy de eadem & Pilis, S. C. R. A. Majestatis Consiliarius & excelsi officii Palatinalis Protonotarius m. p. (L. S.)

Collat. per Testamenti Executorem

E. Pechy.

Hogy ezen másolat, az eredetinek nálunk levő másolatával, szóról szóra megegyezik, bizonyítom
Sárospatak, márcz. 31. 1887.

Nagy Gusztáv,
akadémiai igazgató.

Szinyei Gerson,
akad. tanár és főiskolai könyvtárnok.

Traducerea românească:

„Testamentul meu și voința mea cea din urmă.“

În numele atotputintelui Dumnezeu a Tatălui, Fiiului și a sântului Spirit.

Testez și dispun cum urmează: După constatarea morții mele, suma banilor câștigați în doane procese, anume în contra lui Naum Dadány și Naum Moszka, respective contra baronului Michael Horváth, nepotul și asociații lui, după detragerea speselor procesuale și a remunerației de 10. procente promise advocaților Carol de Kerestes și Francisc de Moravtsinsky pentru ostenețele lor: să se elocheze pe ipotecă sigură cu procente anuale, seau să se cumperă cu acea sumă un domeniu rentabil.

Aceste interese anuale așa se vor folosi, că împărțindu-se în patru părți egale, o parte o va primi Collegiul reformat din Dobrițin, altă parte Collegiul reformat din Sárospatak, a treia parte Gimnasiul evangelic din Pojun (Pressburg), ear a patra parte se va adauge la interesele celor cinci-zeci de mii capital, care eu tot în obligațiunile de construcțiune ale orașului Viena și de loterie cu 2½ și cu 2. procente anuale, după cum arată recipisa și scrisorile, ce se află lângă ele, — le-am depus și încredințat casei de schimb și cunoscutei companii comerciale a lui Johann Schuller în Viena, ca în toți anii să-mi trimită interesele sigure.

Ambe colegiile reformatate, precum și gimnasiul evangelic, nu numai vor primi cu bunăvoință și vor protegia din amicitie cătră mine pe *consăngenii* seau *coreligionarii mei*, cari vor studia acolo, de vor fi lipsiți, ci-l vor și conduce și susține așa, ca să-și ajungă scopul. — Atât în colegii cât și în gimnasiu, profesorul, care propune limba greacă, primesce din procente 100 florini adaus la salariu.

A patra parte din procente, pelângă celelalte, ce le dau cele cinci-zeci de mii de florini, se va folosi pentru studenții dintră copiii rudeniilor mele, seau în lipsa acestora, pentru alți coreligionari, cari au lipsă de asemenea ajutoriu. Dat în Pesta 1814. I-a De-

cembrie. Athanasiu Balla, consiliariu de curte și aulic rusesc împărătesc, cu mâna proprie scris întreg. (L. S.)

La anul 1814. 1. Decembrie în cetatea libera regească Pesta, înfățișându-se naintea mea în persoană ilustrisimul Domn Athanasiu Balla, consiliariu aulic rusesc, mi-a predat dispuseciunea sa testamentarie de față cu acea dechierăciune, făcută și cu graiu viu, că doresce ca această dispuseciune să se provadă prin mine cu autenticarea legală și acest act al autenticării să se improtocolize; eară însaș dispuseciunea cu celelalte acte să se depună sub sigil la archivul oficiului meu; acesteși juste cereri vrând eu a satisface, în semn de legală autenticare pe actul de față pun sigilul meu privat și întăresc testamentul cu subscrierea numelui meu, și astfel dispun ca actul de față să se improtocolize. Eară actele Dnui Testatoriu am îngrijit ca să se depună spre păstrare în archivul oficiului meu.

Datul ca mai sus Magistrul Iosif Szilassy de eadem & Pilis, consiliariu al Majestății Sele C. R. A. și Protonotariu al înaltului oficiu palatinal, m. p.

Colaționat prin executorul testamentului

E. Pechy.

Adeverez că această copie din cuvânt în cuvânt consuna cu copia păstrată la noi a originalului.

Sárospatak, 31. Martie 1887.

Gustav Nagy, m. p.,   Gerson Szinyei m. p.,
directorul academiiei.   profesor și bibliotecariu la academie.

Am publicat acest act, atât în textul original cât și în traducere românească, pentru însemnătatea și interesul ce-l are pentru noi. — Dintr'o corespondință puclicată în Nr. 151. din 6/18. Iulie a. c. al „Gazetei Transilvaniei“ aflăm că în Sárospatak, după analele școalelor, cel din urmă stipendist a fost repositul patriarh sârbesc Angelicú la a. 1828. de atunci fundațiunea a fost dată uitării, ba eforii școalelor nici nu vreau să audă de ea, până când la anul 1887. veni ră 2. tineri romani juristi din Banat — Brajovan și Terfaloga — cari după multă stăruință căpătară documentul de mai sus despre esistența fundațiunii.

Astăzi această fundațiune este introdusă în programul școalelor cu observarea, că fundațiunea Balla, respective 2. stipendii pentru 2. tineri gr. or. se împart așa, că unul primesce în numărariu 40 fl. eară celalalt capătă vipt gratuit în convictul școalei (în preț de 60 fl.). În anul acesta se află în Sárospatak maturisantul Dim. Ponoran din Banat, ear al doilea stipendiu este neocupat.

În fine este de observat că la *Debrefin* și la *Pojun* se dau pe an câte 200 fl. (doane sute de florini) ca stipendiu din fundațiunea *Balla*, și doară s'ar putea esopera, ca și eforia școalelor din Sárospatak să dea câte 200 fl. pe tot anul.

Sinodul eparchial arădan.

Sedința I.

s'a ținut la 8/20. Aprilie 1890. Președinte: Prea Sântia Sa părintele Episcop Ioan Meșian, Notariu: Ignatie Pop.

După celebrarea sântei liturgii și invocarea spiritului sânt în biserica catedrală, — întrunindu-se deputații sinodali în sala seminariului diecesan, Prea Sântia Sa, părintele Episcop pronunță cuvântul de deschidere, ascultat de deputații sinodali cu încordată atențiune și între călduroase urări de: „se trăiească Prea Sântia Sa.“ — După-ce la apelul nominal răspund 40 de deputați, — sinodul decide ca cuvântul de deschidere al Prea Sântiei Sale să se inducă în toată estensiunea în protocolul sinodului.

Deputații nou aleși, în cercul Chișineului Dr. Ioan Suci și în cercul Vingii Georgiu Lazar își prezintă credinționalele, cari se transpun comisiunii verificatoare.

Presidiul anunță și prezintă sinodului: rapoartele consistoriilor plene din Arad și Oradea-Mare, rapoartele senatelor bisericesci dela consistoriul din Arad și Oradea-Mare, rapoartele senatelor epitropesci dela consistoriul din Arad și Oradea-Mare, raportul comisiunii sinodale despre scontrarea cassei consistoriale, rațiociniul tipografiei diecesane și al fundațiunii „Elena Ghiba Birta,“ pe anul 1889., rațiociniul fundațiunii Zacharia Mihoc și Ecaterina, născută Papp, propunerea consistoriului din Oradea-Mare pentru modificarea regulamentului sinodal, referitoriu la examenul de calificățiune preotească, precum și mai multe rugări adresate sinodului de către unii particulari și comune bisericesci.

Aceste rapoarte, și respective rugări se avisează comisiunilor.

Sedința II.

s'a ținut în 9/21. Aprilie 1890. Președinte: Prea Sântia Sa părintele Episcop Ioan Meșian, notariu: Petru Truția.

După autenticarea protocolului sedinței precedente presidiul prezintă sinodului raportul presidiului delegațiunii congresuale pentru afacerile de despărțire ierarhică de către Sârbii, — carele se transpun comisiunii organizatoare.

Se prezintă cererile de concediu ale deputaților: Dr. Iosif Gall, Dr. Florian Duma, Teodor Pap, Meletiu Dreghiciu, Ioan Pap și Paul Fassie. Concediile cerute se acoardă.

După aceasta se prezintă sinodului mai multe petițiuni, cari se împart comisiunilor.

Se pune la ordinea zilei raportul comisiunii organizatoare, carea prin raportoriul ei Nicolau Zigre cu privire la raportul consistoriului plenariu din Arad și Oradea-Mare propune, și sinodul își exprimă condolența față de trecerea din viață, întâmplată în anul trecut a deputaților sinodali Sigismund Po-

povicu, Ioan Glița și Georgiu Dringou, precum și a asesorilor consistoriali David Nicoara și Moise Grozescu, cari dela începutul erei constituționale-bisericesci parte ca deputați sinodali, parte ca membri ai consistoriului au făcut bune servite cauzelor noastre bisericesci.

Cu privire la raportul consistoriului din Arad, ca asesorul referinte al senatului epitropesc Demetriu Antonescu, ales în sesiunea sinodală trecută a intrat în funcțiune, și acum prevede singur agendele senatului epitropesc dela consistoriul din Arad, — la propunerea comisiunii sinodul ia următorul conclud: în considerare că prin trecerea din viață a fostului asesor referinte David Nicoara a încetat necesitatea susținerii provisorului introdus prin concludul sinodal de sub Nr. 119. din 1888. (prin care conclud la senatul epitropesc din Arad s'au instituit doi referenți,) și se reactivează concludul sinodal din 1870., relativ la organizarea numitului senat.

Cu privire la posibilitatea și modul de a se acoperi specele asesorilor onorari pentru participare la ședințele consistoriale, — sinodul avisează consistoriul, ca să erueze, dacă este posibil ca din mijloacele diecesei, fără alterarea altor trebuințe ale eparchiei, să se acopere și aceste spese și despre rezultat să reporteze la proxima sesiune sinodală.

Se ia la cunoștiință că Drul Aureliu Demian s'a instituit de profesor pentru studiul higienii și de medic al institutului cu o retribuțiune anuală de 400 fl. v. a.

Cu privire la datele, referitoare la activitatea oficiilor protopresviterale, constatându-se defecte în funcționarea neregulată a unor organe din unele protopresviterate, — sinodul avisează ambele sistoate a stăruii, ca toate corporațiunile din protopresviterate să funcționeze cât mai regulat.

Rugarea preotului Svetoniu Petrovicu din Sânicolaul Mare pentru regularea dreptului de patronat în biserica noastră se transpun consistoriului din Arad cu inviațiunea, ca să studieze chestiunea, și dacă va constata, că această rugare ivoalvă vre un principiu de organizare, se subștearnă afacerea consistoriului metropolitan, și respective congresului național, eventualninte să facă o propunere proximalului sinod eparchial.

Se pune la ordine raportul comisiunii petiționare, carea prin raportoriul ei Dr. Iuliu Bonciu propune și sinodul transpun pentru rezolvire competentă consistoriului din Oradea-Mare rugarea comitetului parochial din Saldobagiu, pentru un ajutoriu la edificarea casei parochiale. De asemenea se transpun consistoriului din Arad pentru rezolvire competentă rugarea comunei bisericesci din Barateaz pentru un ajutoriu din fondurile diecesane.

Sedința III.

S'a ținut în 10/22. Aprilie 1890. la 10. oare în-

ainte de ameazi. Președinte Prea Sântia Sa, Dl. Episcop *Ioan Mețian*, notariu *Teodor Ceontea*.

După-cé se autentică protocolul ședinței a doua prezidiul prezentează sinodului cererea de concediu a deputatului *Alexandru Filip*. Concediul cerut se acoardă.

Se pune la ordinea zilei raporaul comisiei verificatoare, carea prin raportoriul ei *Teodor Lazar*, constată că alegerile deputaților *Dr. Ioan Suci* în cercul *Chisineului* și a lui *Georgiu Lazar* în cercul *Vingei* au decurs în ordine, și deci propune, ear sinodul dechiară de verificați pe numiții deputați pentru restul acestui period sinodal.

La propunerea lui *Teodor Ceontea* deputații aleși în anul curent și în anul trecut se aleg în comisiuni, și anume: *Dr. Georgiu Plopu* și *Iuliu Vuia* în comisiunea școlară, *Georgiu Lazar* în cea organizatoare, și *Dr. Ioan Suci* în cea epitropască.

Urmează raportul comisiei bisericești, carea prin raportoriul ei *Constantin Gurbanu* propune și sinodul ia la cunoștință, că senatul bisericesc dela consistoriul din *Arad* a ținut în decursul anului trecut 24. de ședințe, că la acest senat au incurs 1333. de piese, din cari s'au rezolvit 1293. ear 40. au rămas pendente, cause matrimoniale au incurs 36. din cari s'au rezolvit 32. ear 4. au rămas pendente, cause disciplinare au incurs 21. dintre cari s'au rezolvit în merit 11. ear 9. sunt în curgere.

De asemenea ia sinodul la cunoștință, că la jurisdicțiunea acestui consistoriu aparțin 11. protopresviterate cu 306. de comune matre și 87. filie, cu 392. parochii sistemisate și 333. biserici; numărul populațiunii în anul 1889. a fost de 351,169. suflete; s'au născut în anul 1889. 16,907. și s'au cununat 2972. părechii au reposat 14,076 indivizi, între cari 50. de moarte silnică, dela ortodoxie au trecut la alte biserici 136. indivizi, ear dela alte biserici au trecut la ortodoxie 44; și pentru înlesnirea adunării datelor statistice pe viitoriu sinodul avisează ambele consistorie, ca să trimită oficiilor parochiale tipărituri, provăzute cu rubricile necesarie pentru adunarea datelor statistice.

De asemenea se ia la cunoștință, că statul clerului a fost la finea anului 1889. în gremiu 4. preoți la instituttele centrale de învățământ 2. la mănăstire 3. în clerul parochial 390. la miliție aplicați stabil 1. în retragere 9. precum și că în anul 1889. s'au chirotonit 22. preoți și au reposat 14.

Cu privire la datele statistice, referitoare la institutul clerical, din carele se vede, că la acest institut sunt aplicați: 1. director substitut, 3. profesori ordinari și 4. estraordinari, și că elevi au fost în anul școlar 1888/9. în acest institut 68. — la propunerea comisiei sinodul ia aceste date la cunoștință cu adausul, că consistoriul se deplinească în decursul anului curent în mod definitiv postul de director al acestui institut.

De asemenea ia la cunoștință sinodul la propunerea comisiei, că în anul trecut s'au zidit 5. biserici nouă, și anume în comunele: *Șustrea*, *Iancahid*, *Cianadul-Sêrbesc* și *Almăj*, că parochii vacante au fost la finea anului 1889. 11. dintre cari în decursul anului curent s'au deplinit deja 3. că numărul concubinatelor în anul trecut a scăzut față de anul 1888. cu 357. În fine sinodul ia la cunoștință cu plăcere raportul consistoriului referitoriu la fundatiunile bisericesci-școlare, înființate în decursul anului trecut, și consistoriul se însărcinează să aviseze despre acest conclud comunele, în cari s'au înființat aceste fundatiuni.

Cu privire la raportul senatului bisericesc din *Arad*, referitoriu la dezvoltarea simțului de pietate creștinească în poporul nostru, și anume că în urma dispozițiunilor luate de consistoriu, atât în privința aceasta cât și în privința dezvoltării simțului pentru viața publică bisericească, se constată în mod vizibil o ameliorare, la propunerea deputatului *Paul Rotariu* sinodul ia la cunoștință acest fapt îmbucurătoriu, cu acel adaus, că consistoriul să continue în stăruința sa de a provoca și nutri emulațiunea în faptele și lucrările bune, folositoare și morale în poporul, preoțimea și învățătorimea noastră.

De asemenea se iau la cunoștință și celelalte puncte din raportul senatului bisericesc.

(Va urma).

Instalarea de paroch în Verceorova.

Instalarea de paroch a părintelui *Ioan Dumitrescu* s'a îndeplinit în comuna *Verceorova* *Duminecă* în 1. Iulie a. e. st. v.

La servițiul divin, ce s'au celebrat prin *Prea Onoratul Domn Protopresviter Andreiu Ghidiu*, parochul *Ioan Stoian* și preotul instalant, a luat parte un număr foarte mare din popor, așa încât biserica s'a arătat de prea mică; cântările în cor le-a executat unii bărbați din comuna *Verceorova* cu o frumșetă rară încât au suprins pe toți oaspeții străini.

După priceasnă *Părintele Protopresviter Andreiu Ghidiu* a cetit ordinațiunea consistorială, prin care se dispune introducerea noului paroch, eară parochul *Caransebeșului* *Ioan Stoian* a cetit gramata episcopască dată preotului instalat. A urmat apoi cuvântarea dlui protopresviter corespunzătoare actului solemn, în carea ne arăta însemnătatea chemării preoțesci, apoi trecu la meritele noului paroch câștigate în restimpul de 14. ani al păstoririi lui, anume în comuna *Luncanii* a servit la altariul Domnului patru ani, uude a adus în rënd atât biserica cât și școala și a administrat cu multă cruțare și acurateță averea bisericii, încât la plecarea lui din comună a fost capitalul bisericesc doauă mii de florini. După aceea a servit în comuna *Vucova* zece ani unde prin stăruința dânsului neobosită și veghie-

rea cea neadormită s'au zidit o biserică foarte frumoasă, s'a zidit casă parochială, cari astăzi sunt fala fraților Vucoveni și a adus și școala în ordinea cea mai bună, a mai adresat Domnul Protopresviter cuvinte foarte măduoase către poporul adunat în biserică, îndemnându-l și îmbărbătându-l a urma sfaturile cele înțelepte ale harnicului lor preot. Parochul Ioan Dumitrescu mulțămesc Prea Onoratului Domn Protopresviter și-l asigură, că va lucra și pe viitoriu tot cu asemenea zel și stăruință în via Domnului, cu carele a lucrat până acum; mulțămesc totodată și membrilor sinodului parochial, cari punându-și toată încrederea într'ensul, l-au ales de alor păstoriu sufletesc, îndemnându-i mai departe la ascultare și buna înțelegere.

După sânta liturgie și după predarea oficiului parochial toți oaspeții dimpreună cu comitetul parochial și alți fruntași ai comunei au fost invitați la masa noului paroch, unde s'au redicat mai multe toaste întru sănătatea Preasânctiei Sele Dluî Episcop diecesan Nicolae Popea, Preacuvioșiei Sele Dluî protosincol Filaret Musta, Prea Onoratului Domn protopresviter Andrei Ghidiu și și în sănătatea comunei bisericesci.

Afară de preoții celebranți au mai fost ca oaspeți la aceasta festivitate: Prea Cuvioșia Sa Părintele Protosincol Filaret Musta, preoții Michail Drăgălina din Borlova, Nicolae Usonescu din Cârpa, Nicolae Iancovicu din Bolvașnița, apoi Ioan Radoiu învățătoriu în Borlova și dl notariu cercual Petru Roitan.

Această frumoasă sərbătoare pentru poporul nostru de sub poalele munților, va rămânea neștearsă în inima lui, care cu brațe deschise și cu inima plină de bucurie a așteptat întregirea definitivă a parochiei după o văduvie de patru ani, urăm noului lor paroch deplină sănătate și zile îndelungate.

Nicolae Usonescu,
preot.

Clopodia, în Iulie 1890.

Permite-mi Dle Redactor, de a aduce la cunoștință on. cetitorii ai „Foaiiei diecesane“ pe scurt fazele, prin care a trecut comuna noastră dela anul 1859—1890.

Nainte de 30 de ani în Clopodia erau două parochii gr. or. dar la anul 1859. afară de patru familii tot poporul, în frunte cu fiul unui preot, trecu la greco-catolică. De atunci încoacă am suferit multe necazuri, cu a căror înșirare nu putem supera on. cetitorii, numai amintim atâta, că de atunci și pân' acuma am avut 12 preoți, cari pe lângă toată bunăvoința n'au putut ajunge la vreun capet de Doamne ajută, și aceasta din cauza reuțăților înrădăcinate în această comună; până ce dede Dumnezeu de în a. 1888. ne veni de preot părintele Ioan Alisandrescu. La sosirea sa densusul află în completă desolare atât biserică cât și școala, dar el nu desperă ci se apucă de lucru zicându-ne: „Fiilor! fiți tari în credința voastră, sperați în ajutorul lui Dumnezeu și să ne apucăm cu toții de lucru.“

Cu cuvinte dulci și cu exemple bune păstoriul nostru aduse pe fii sei sufletesci de reparare biserică plătind toate cu bani gata. Dușmanii binelui însă nu puteau vedea cu ochi bun înaintarea noastră, ci se șocotiră ca să ne lovească de moarte și așa ne aprinseră școala. Dar pe cât fu această lovitură de grozavă, pe atât de puternic se desvoltă hărnicia poporului nostru și cu speranța în Dumnezeu, punând umer la umer ne zidirăm o școală nouă frumoasă care poartă inscripțiunea: „Școala gr. or. română“. Călelalte 3 confesiuni din comună se miră acum de hărnicia noastră sub conducerea bunului nostru preot, carele numai cu puterea cuvântului a scos la cale zidirea școlăi.

Fiind recolta anului trecut cam slabă, am ramas datorii 150 fl. la măestrii, cari ni-au zidit școala. Acum de nou se încercară dușmanii de a amăgi poporul nostru se nu plătească datoria, ca astfel să se poată bate joc de noi; însă bunul Dumnezeu nu ne părăsi, ci ascultând noi earăș de păstoriul nostru cel adevărat adunaram banii și plătirăm datoria.

Să ne țină Dumnezeu pe bunul nostru preot, sub a cărui înțeleaptă conducere sperăm că comuna noastră bisericescă va deveni earăș cum a fost.

Ianăș Andreiu,
cassarfu și membru în comitetul par.

Însciințare.

„Reuniunea femeilor române din Brașov“ a înființat, după cum se scie, un *Internat* cu scop de a instrui fetele din clasa de mijloc a societății românesce în menajul (economia) casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune econoame.

Reuniunea întreține și subvenționează acest internat cu o sumă considerabilă, numai pentru ca să se poată primi fetele cu o taxă cât se poate de scăzută.

În acest internat se învață:

- A pregăti tot feliul de mâncări;*
- A spăla și a călca tot feliul de albituri;*
- A croi și a coase cu mașina tot feliul de albituri și vestminte;*
- A cultiva legumii și*
- Reguli igienice.*

Pentru completarea cunoștințelor câștigate în școală s'a introdus și un curs din religie, limba română, magiară și din aritmetică.

În acest internat se primesc fetele române, cari vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi implinit cel puțin doi-spre-zece ani.

Taxa pentru întreținere și instrucțiune este 12 fl. pe lună plătită anticipativ.

Fetele orfane și sêrace pot fi primite gratuit în internat.

Fetele din Brașov, cari ar voi să petreacă în internat numai preste zi, plătesc pentru toată in-

strucțiunea și pentru prânz și ojină câte 8 fl. pe lună.

Deoarece numărul elevelor, ce se pot primi în acest internat, este restrins, de aceea se invită părinții și tutorii a se însinua la subscrișa președintă

Primirea elevelor în internat se va face dela 25. August încolo.

La primire are se aducă fiecare elevă albiturile și vestmintele necesare, precum și așternutul de pat.

Informațiunii mai de aproape se pot primi dela președinta, dela actuariul Reuniunii și dela directoara internatului, dna Mina Stoianoviciu, care locuesce în Prund Nr. 1388.

Agnes Dușoiu,
președintă.

Lazar Nastasi,
prof. gimn. și actuariul Reuniunii.

Varietăți.

Academia orientală. După „Revue D'Orient“ la academia orientală din Viena s'au ținut esamenele dela 9—15. Iulie. Toți elevii institutului s'au supus la esamen din științele de iurisprudență și de economia politică, limba franceză și limbile orientale. Au trecut esamenul dintre ei: 6 pentru limba magiară, 1 rusă, 3 sârbă, 1 engleză, 2 neo-grecescă, 3 italiană. Toți au trecut esamenul cu rezultat îndestulitoriu. Opt elevi și-au terminat studiile și anume 4 austriaci (3 germani și un polon) și 4 din Ungaria (3 magiari și un român). Trei dintre acești elevi au avut burse de câte 800 fl., care le rămâne până la obținerea unei funcțiuni. În prezent se află la acest institut 4 burse de câte 800 fl., dar pe anul viitoriu școlariu 2 burse cresc la 1.000 fl., și se vor crea încă două burse noi de câte 1.000 fl. Mulțumită hotărârilor delegațiunilor numărul bursei pe anul 1891. va fi de 6. Aceste burse sânt acordate celor mai buni elevi, cari au 3 semestre. Condițiunile de primire se vor publica în jurnalele oficiale din 1. și 15. August. Reflectanții trebuie se scie din fundament limba germană și franceză și să vorbească curent o limbă a poporului (magiară, română, italiană ori una slavă). Cererile de admitere se se aștearnă până la 31. August a. c. n.

Necrolog. Preotul *Eremie Popoviciu* din *Românesci* în etate de 76. și după ce a servit altariului 51 de ani a reposat în 22 Iunie la fiul seu Terentie, notariu cercual în Șintesci, și a fost înmormântat în 24. Iunie a. c. cu pompa cuvenită, pontificând protopresviterul Făgetului P. O. D. Sebestean Olariu cu mare asistință. La înmormântare a ținut cuvânt funebral părintele ppviter, eară cântările îndatinate le-a executat corul plugarilor din Șintesci, condus foarte bine de un econom, deoare ce învățatoriul era la miliție. Pe reposatul îl deplânge soția Sofia cu carea a viețuit în căsătorie fericită 53 de ani, apoi doi fii Terentie, notariu cercual și Iosif învățatori în Branesci apoi două fiice dimpreună cu familiile lor și cu numeroși consăngenii. — Fie-î țărna ușoară și memoria binecuvântată!

Bibliografie

Din „Istoria Românilor în Dacia-Traiană“ de A. D. Xenopol a apărut volumul al III-lea cuprinzând epoca dela moartea lui Petru Rareș până la Mateiu Basarab și Vasile Lupu, 1546—1633, expusă pe 680 de pagini mari în 8° și însoțită de 2 planuri ale bătăliilor lui Mihaïu-Viteazul, cea dela Călugăreni și cea dela Mirislău. Cuprinde un capitol însemnat asupra istoriei Românilor din Ardeal de pe timpul când parte din ei părăsiră Transilvania pentru a trece munții în Muntenia și Moldova, până la revoluția încercată de ei cu privilegiul venirii lui Mihaïu Viteazul în țeara din centrul Carpaților. Deasemenea o expunere a mișcării culturale a Românilor din Ardeal în timpurile cele dintâi ale ivirii ei. Și această parte a eminenței scrierii a profesorului din Iași se recomandă prin aceleași însușiri, ca și celelalte două volumuri apărute mai înainte. Toată expunerea este întemeiată pe isvoare citate și reproduse în mai bine de 1000 de note în textul lor original. Stilul este tot atât de atrăgătoriu, limpede și curgătoriu.

Librăria diecesană spre a înlesni cât se poate mai mult procurarea acestui op (constatătoriu din 6. tomuri à 5 fl.), este aplecată a-l vinde și în rate lunare de câte 1 fl. 25 cr.

Concurs.

Pe baza ordinațiunei venerabilului Consistoriu diecesan ddto 26. Maiu a. c. Nr. 811. șc. se escrie concurs pentru ocuparea postului de învățătoare la școala confesională gr. or. rom. de fete de nou înființată în comuna **Feni**, protopresviteratul Ciacovei, comitatul Torontal, cu termenul de recurgere de 30. de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumentele sânt:

1. În bani gata 360 fl. v. a.
2. Pentru participarea la conferințele învățătorești 10 fl.
3. Pentru participarea la adunarea generală a învățătorilor 10 fl.
4. Pentru scripturisticiă 5 fl.
5. Lemne din care are a se încălzi și sala de învățământ în natură 20. metri de volum.
6. Locuință liberă în edificiul școlăii.

Dela competente se poftesce ca pelângă științele didactice să mai instrueze fetele în lucrul de mână, legumerit și în arta de fert.

Recursele ajustate cu toate documentele prescrise conform statului organic bis. și a regulamentului pentru învățatori, — adresate comitetului parochial — se se subștearnă prea onor. oficiu protopresviteral în Ciacova, până la termenul indicat.

Feni, din ședința comitetului parochial ținută la 8/20. Iulie 1890.

[29] 1—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: *Aureliu Drăgan*, administrator protopresviteral.

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării venerabilului Consistoriu diecesan din 28. Mai 1890. Nr. 1457. B. se escrie licitațiune minuendă pentru acoperirea cu aramă a bisericei noi din comuna Feneș lângă Teregova, comitatul Căraș-Severin.

Pentru lucrul tincheriului și a lemnariului prețul esclamării este suma de 367 fl. 57 cr. v. a. arătată în specificațiunea de spese și măsuri, ce se poate vedea la oficiul parochial din Feneș.

Întreg materialul pentru acoperire îl dă comuna bisericească.

Licitațiunea se va ținea *Duminecă* în 5/17. August 1890. la 10 oare înainte de amiază în localitatea școlăi.

Întreprinzătorii care doresc a primi această lucrare sînt invitați a se presenta în comună la ziua pusă, când li se fac cunoscute și condițiunile lucrării, avînd a depune la începutul licitațiunei vadiul de 10% dela prețul esclamării la mîna epitropiei parochiale.

Feneș, în 10. Iulie 1890. [28] 1—3

Luca Paica,
preot și președintele comit. par.

Ioan Jimbresco,
notariul comitetului par.

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării ven. Consistoriu diecesan al Caransebeșului dto 25. Mai 1890. Nr. 1385. E. se escrie licitațiune minuendă pentru renovarea și acoperirea cu aramă a turnului bisericei gr. or. din Ciuta, lângă Caransebeș, cu prețul de esclamare 998 fl. 44 cr. v. a. specificat în preliminarul de spese, ce se poate vedea dinpreună cu planul și alte specificațiuni la oficiul parochial din Ciuta.

Licitațiunea se va ținea *Duminecă* în 29. Iulie (10. August) 1890. la casa comunală la 11. oare antemeridiane în Ciuta.

Întreprinzătorii probați și onesti, cari doresc a primi lucrarea, sînt invitați a se presenta la ziua amintită în fața locului avînd înainte de licitațiune a depune un vadin de 10% din prețul esclamării în bani gata la mîna epitropiei parochiale.

Resultatul licitațiunei intră în putere de drept numai după aprobarea lui din partea ven. Consistoriu diecesan.

Ciuta din ședința comitetului parochial ținută la 1. Iulie 1890. [25] 3—3

Nicolae Mihaescu,
președintele comit. parochial.

Pavel Segercian,
notariul comit. parochial.

În conțelerege cu protopresviterul tractual *A. Ghidiu.*

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării venerabilului Consistoriu diecesan din 4. Iunie 1890. Nr. 1447. B. se escrie licitațiune

minuendă pentru renovarea bisericei din Fârdea, ppviteratul Făgetului, cu prețul esclamării de 3028 fi. 55 cr. Licitațiunea se va ținea *Duminecă* în 22. Iulie (3. August) a. c. la 9. oare a. m. în școala confesională din Fârdea.

Întreprinzătorii sînt poștiți a se presenta pe numita zi în comună, unde li-se vor face cunoscute condițiunile lucrării și la începutul licitațiunei vor depune vadiul de 10% în bani, care vadiu — în cazul primirei lucrului — va rămînea depus în lada bisericei, până după colaudare.

Planul și specificațiunea speselor referitoare la renovare se pot vedea în totdeauna la președintele comitetului parochial.

Fârdea, din ședința comitetului parochial ținută la 8. Iulie 1890. [27] 2—2

Porfiriu Petroviciu,
președintele comit. parochial.

Patriciu Logojan,
notariul comitetului parochial.

Licitațiune minuendă.

Comuna bisericească gr. or. rom. din Sîn-Mihaïu, pe baza decisului ven. Consistoriu diecesan din 25. Mai a. c. prin aceasta escrie *licitațiune minuendă* pentru renovarea acoperemîntului dela turnul bisericei, cu prețul de esclamare 296 fl. v. a.

Licitațiunea se va ținea la 22. Iulie (3. August) a. c. în comuna Sîn-Mihaïu în locul destinat de comitetul parochial la oara 11. înainte de amiază.

La licitațiune pot lua parte numai cei-ce vor depune vadiul de 10% din prețul de esclamare în bani gata, care sumă se va păstra în lada bisericei până după colaudarea lucrării terminate.

Resultatul licitațiunei intră în putere de drept pentru comuna bisericească după aprobarea lui din partea ven. Consistoriu, cară pentru întreprinzătorii îndată la subscrierea contractului.

Specificațiunea de spese și măsuri se poate vedea în ziua de licitare la oficiul parochial al numitei biserici,

Sîn-Mihaïu, din ședința comitetului parochial ținută la 1. Iulie 1890. [22] 3—3

Petru Popoviciu,
președintele comit. parochial.

Pantelie Dajdia,
notariul comit. parochial.

Edict.

Deoarece-ce sentința venerabilului Consistoriu diecesan din Caransebeș, din 8. Februarie 1890. Nr. 105. în a doua instanță, adusă în procesul divorțial al lui *Teodor Feier* din *Comorisce* ca actor în contra soției sale *Sofia Feier* născută *Lațco*, nu s'au putut publica din cauza ubicăciunei necunoscute, așa: în vederea §§-lor 96. 97. și 115. din regulamentul pentru procedura judecătorească se publică *inctei* pe calea edictală următoarea*)

*) Vezi continuarea pe pagina a 3-a coloana a 2-a.

Nr. 184 ex 1890.

Concurs.

În conformitate cu decisiul Venerabilului Consistoriu diecesan din 2 Iunie 1890. Nr. 593. B. se scrie concurs pentru ocuparea postului de capelan în parochia de clasa a III. pre lângă neputinciosul preot Florea Ciolora din **Tirnova** protopresviteratul Caransebeșului, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumentele: jumătate din toate venitele parohiei cari sînt:

1. O sesiune și jumătate de pămînt în complex de 45 de jug. cu un venit curat de 170 fl. v. a.
2. Birul parochial în naturale, care face la an 66 fl. 25 cr.
3. Venitul stolar dela botezuri, cununii și înmormîntări, care face în calcul mediu 105 fl. v. a.
4. Venitul dela un estravelan parochial în sumă de 18 fl. v. a.
5. Alte venite accidentali în sumă de 45 fl.

Doritorii de a reflecta la acest post sînt poftiți a-și trimite recursurile lor, instruate conform statutului organic și regulamentului pentru parohii pînă la termenul indicat, la on. oficiu protopresviteral în Caransebeș.

Tirnova, din ședința extraordinară a comitetului parochial ținută la 17. Iunie 1890.

[24] 3—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu protopresviterul tractual *Andrei Ghidiu*.

Concurs.

Pe baza ordinației Venerabilului Consistoriu diecesan de dto 2. Iunie 1890. Nru 1306. se scrie concurs cu termen de recurgere de 30. de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“, pentru întregirea postului de capelan pelângă neputinciosul paroch George Plóie în parochia de clasa a II-a din comuna **Tolvadia**, protopresviteratul Ciacovei, comitatul Torontal.

Emolumentele acestui post de capelan sînt a treia parte ($\frac{1}{3}$) din:

1. O sesiune parochială.
2. Stola și birul usuat

Cei-ce doresc a ocupa acest post au a-și subșterne recursurile conform statutului organic bis. și regulamentului parochial — adresate comitetului parochial — la oficiul protopresviteral gr. or. rom. al Ciacovei.

Recurenții sînt poftiți a se presenta în vre-o Duminică seau sêrbătoare în s. biserică, spre a-și arêta desteritatea în cântare și cuvîntare.

Tolvadia, în 29. Iunie 1890.

[21] 3—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: *Aurelin Drăgan*, administrator protopresviteral.

Sentință:

Se aprobă sentința scaunului protopresviteral al Vêrșetului, adusă în 17. Septemvrie 1887. din motivele cuprinse în ea, însă cu adausul, că deslegarea căsătoriei se face *din vina inței*.

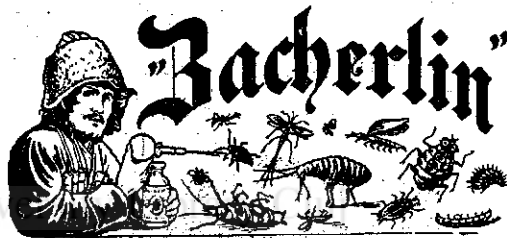
Sentința se va privi de intrată în valoare, deacă pînă în restimpul de 45. de zile din partea inței nu se va insinua apelație.

Din ședința scaunului protopresviteral gr. or. rom. al Vêrșetului ținută în 19. Aprilie 1890. [23] 2—3

Ioan Popoviciu, m. p.
protopresviter.

Mihaïu Juica, m. p.
notariu.

Cel mai bun mijloc contra tuturor insectelor se află de vindut în aproape douë mi de deposite și e peste tot cunoscutul

carele earăși s'a inlesnit.

Sticlele veritabile sînt provăzute cu numele **J. Zacherl** și costau de acum înainte: 15 cr., 30 cr., 50 cr., 1 fl. — cr.

Aceasta specialitate aleasă nimicesce cu putere și iuteală surprinzătoare toate insectele în locuințe, cuini, hoteluri, mobile și vestminte precum și cele de pe vitele domestice în staluri, și de pe plante în florării și grădini. Ceea-ce se cînteresce în hârtie goală nu e de loc o „Specialitate a lui Zacherl“.

Se află de vînzare la domni:

în Caransebeș:	Eperjesi & Fuszfas. Ristic Alexandru, apotecă. Carol Schwab. H. Rosenfeld. Filip J. Müller. H. Perlfaster & Sohn.
în Bocșa-mont.:	Marcu Welsz. Edmund Petz
în Logoș:	Sigmund Bäumel. Németh & Klein. Ant. Schiesler's Söhne. Ludovic Vértes. Alexandru Karl. Körösy Ladislaus. A. Schnitzer.
în Nădrag:	M. Mihaïla.
în Reșița:	Iacob Frankl.

[9] 9—10

